

Эрдни-шишад цеврлгъ болн асрмдж бурдэхмн

Мана таньгъчин колхозмудин болн совхозмудин теегар унтă гисн культур—эрдни-шишă тăрлгън тăгсдѣ йовна. Энджил 100 гар миньгън гектар газрт эн культур тăргддѣнă. Энунăс ѳддăн ургъц авгдхла, таньгъчин колхозмуд болн совхозмуд олна малиг хотин батта кѳрнѣгър теткх. Тер тѳлăд, тăргдсн эрдни-шишăд асрлгъ болн цеврлгъ цагтнѣ бурдăдж, сăанăр куцагългън ик чинр зѳусмн.

Урдк джилмудт эрдни-шишă тăрдѣ, ургъадѣ йовсн таньгъчин тѳрун нуурт йовач колхозмудин болн совхозмудин дамшлт, деер келгдсн кѳдлмшин чинриг узулдж батлджана. Онѣгрсн джил тăргдсн эрдни-шишăд хăлăдж асрлгъ ик тату болсн газрмудт, тăрăнă ургъмлд харш олн зѳсн ѳвсн ургъдж, эрдни-шишăн гарц нег гектараснѣ 20-22 центнер болгъв, зуранѣ—120-150

центнер бăясмн. Асрлгън болн хăлăдж цеврлгън цагтнѣ сăн куцагдсн газрмудар, хурчиг уга, ганѣгта джил болсн бийнѣ эрдни-шишăн ургъц болн гарц сăн боль.

Эрдни-шишăн тăргдсн газрмудиг ургъмлд харшлдж ѳвснăс цеврлгън болн цагтнѣ семлдж дѳбѳлдулгън—мана колхозмудин болн совхозмудин эркн тѳр.

Мана таньгъчин цуг райодар шидр делгѳ хур орв. Тер хурин хѳбн эрдни-шишă тăргдсн газрмудар хату кѳрсн ургъв. Эн кѳрсн эрдни-шишăн ургълтд харшлдж, тăрăнă ургъмлд харш ѳвснд сăн болдж гарна. Мана колхозмуд болн совхозмуд эрдни-шишă тăргдсн газрмудиг оданас авн эрдни-шишăн ургълтинѣ кулăл уга, самлх зѳвтă. Тиигдж самлгън олз уга ѳвс таслдж, газринѣ дѳбѳлдулдж, кѳвкр кедж, газрин чиг хагсалгъхш. Эн

самллгън тăргдсн тăрăнă газрин кѳндлнѣгднѣ кедж, 1-2 ѳдрин эргѳд дуусхмн.

Зăрм газрар эрдни-шишăн ургъмл никт болад, тѳуг дахдж тăрăнă ургъцд харш ѳвсн гарсн цагт, эрдни-шишă бучртăн хойр хамтхс гаргългънланѣ улин халунла, бучринѣ икăр дѳбѳлдсн цагла самлхмн, тер цагт бучрин хамхрлт уга болна.

Цааранднѣ, дѳрвлдѣяр уурлгддж тăргдсн эрдни-шишăг кѳндлнѣгднѣ семлхмн. Эрдни-шишăн 2-3 хамтхсн гарсна хѳбн нег кѳндлнѣгднѣ болн уднѣ 8-10 сантиметр гѳунд тѳрун семллгън кеднă. Эн цагланѣ эрдни-шишăн уур болгънд гарсн ургъмлнѣ хăлăгддж, улунѣ таслгддж, багърулгдна. Эн цеврлгънă эваргъ тѳрун болдж эрдни-шишăн буудя авлгъна газрмудт кеднă.

Мана таньгъчин райодин газр хăлăдж Западн болн Яшалтинск газрас бишднѣ, нег гектартнѣ 20-30 миньгън ургъмл ѳгч, уур болгънд эрдни-шишăн 1-2 ургъмл улдăгдх зѳв-

тă. Западн болн Яшалтинск газрар нег гектартнѣ 30-40 миньгън ургъмл ѳгч, уур болгънд 2 ургъмл улдăгдхмн. Эн кѳдлмш агрономин гардвр, заавр орлцулдж куцагдхмн.

Эрдни-шишăн зерглăнă хоорндкиг хойрдѣ цеврлгън, тѳрун цеврлгънă хѳбн 15 ѳдр болхла, 6-7 сантиметр гѳунд семлгддж кеднă. Зăрм элмахусин гардачнр энунд оньган ѳгхш, тер ик халжгър хăлăц, агротехническ зокал эс куцагългън. Эрдни-шишăгъяс сăн ургъц авхин тѳлă, эн унтă культурт цагтнѣ самллгъ болн семллгъ кехмн, тер газрин чиигинѣ хагсалго уданд бăрдѣ, тăрăнă ургъмлд ик сăн олзта болгъхмн. Кергтă болхла, тăргдсн эрдни-шишăн зерглăнă хоорндк цеврлгъ гурвлад чигн кехмн.

Тракторн агрегатсиг болн культиватормудиг эрдни-шишă тăргдсн газриг цеврлгънд чик олзлдж эдллгънѣ агрономс болн механикѳд гарддж, хăлăдж ясджах зѳвтă.

Мана таньгъчин колхозмуд болн совхозмуд эн джил бий-

снѣ бийн эрдни-шишăн экăр теткхмн. Тер тѳлăд эрдни-шишăн экн авгдх газрмудт нег улѳ оньган ѳгч, ик сăн цеврлгъ кедж, минеральн удобренăр асрхмн.

Эрдни-шишăг тăрăнă хортнас саглдж хархмн. Мана таньгъчин кесг райодар зурмн ик, эрдни-шишăн ургъмлиг эн уга кенă. Тер тѳлăд, зурм бăрлгъ болн зурмна нѳкнд хор цацдж уга келгънѣ чаньгъахмн. Яшкульск, Приозерн, Черноземельск, Юстинск райодар эрдни-шишăг гѳрăснăс саглдж хархмн.

Таньгъчин эрдни-шишă тăрдѣ ѳскăчнр ургъмл цеврлдж хăлăдж-харх цагнѣ ирв. Агротехническ чинртă зокал дахулдж, тăргдсн эрдни-шишăгън цагтнѣ цеврлдж, кергтă минеральн хотинѣ болн ундинѣ ѳгч, узмджтăгъяр эн тоотиг кедж куцахлă, мана колхозмуд болн совхозмуд сăн ургъц болн эрдни-шишăн ик гарц цуг тăргдсн газрасн авхнѣ лавта.